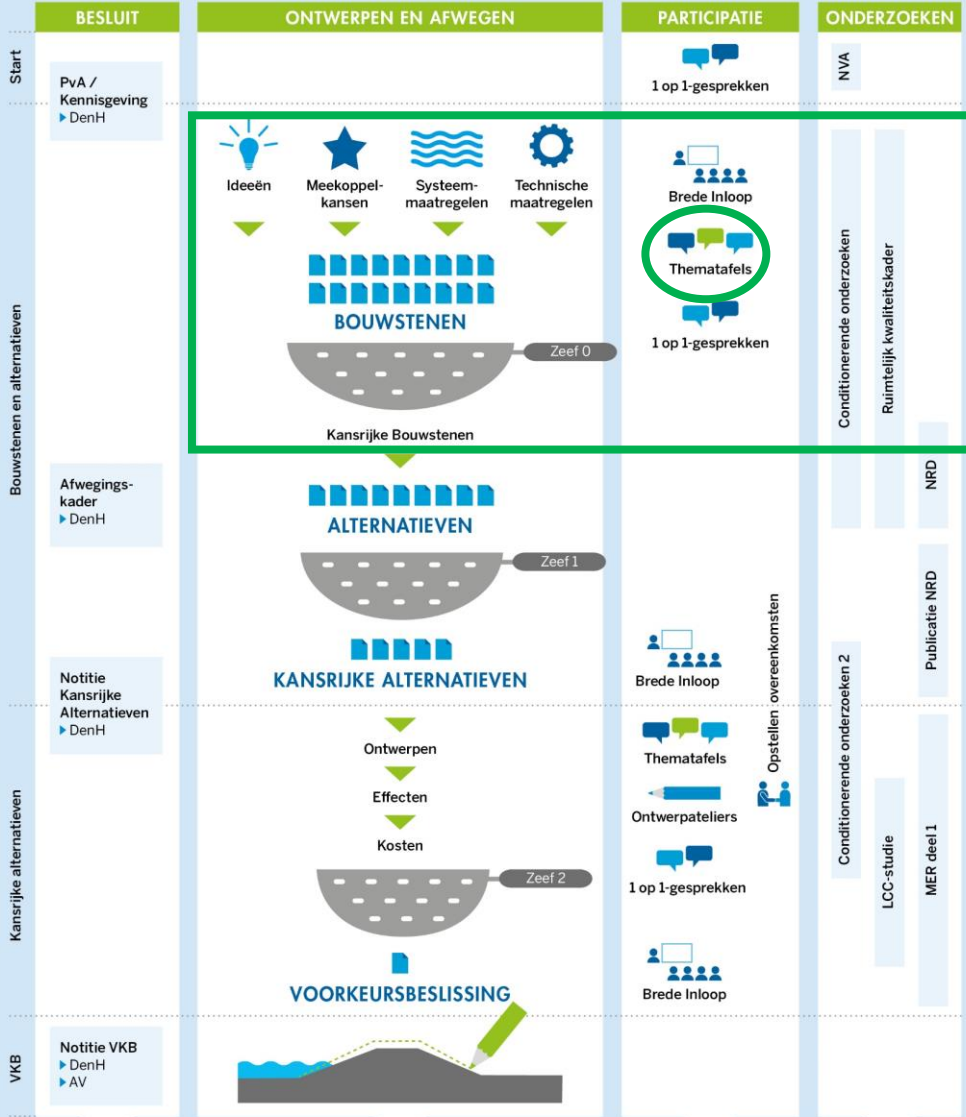

Opbrengst 1^e ronde thematafels Versterking IJsselmeerdijk

November 2020 – Januari 2021

VERKENNINGSFASE

Drie gecombineerde thematafels:

1. Cultuurhistorie, recreatie en landschap
2. Energie, biodiversiteit en natuurwaarden
3. Lokale economische ontwikkelingen en bereikbaarheid

Totaal 54 deelnemers

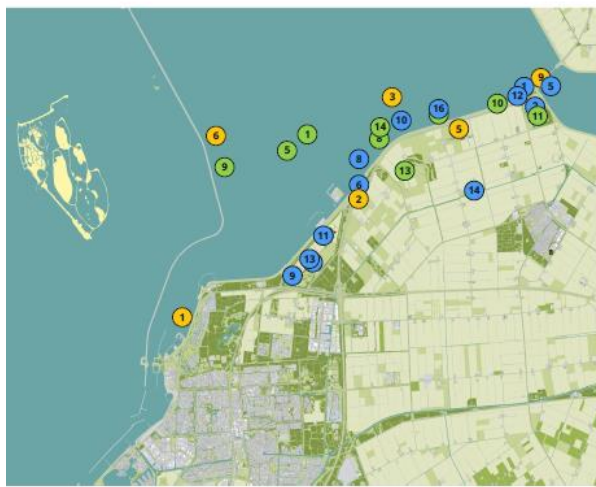
Programma per thematafel:

- Toelichting project en 1^e bouwstenen
- Spreker thema
- Mentimeter met stellingen over thema
- Break-out rooms Miroborden

PLANUITWERKINGSFASE

PROJECTBESLUIT

Output: 3 Miroborden met ideeën

- ### Energie
- Welke ideeën heb je hier over?
- 1 Aquathermie in Lelystad [ap]
  - 2 Meekoppelen op hoogspanningsnetwerk [ap]
  - 3 Voorkom dat er veel buitendijks zonnepanelen [ap]
  - 4 Zonnepanelen aanleggen met land water overgangen
  - 5 Energiepomp langs A6 [AP]
  - 6 Opheffen zoekgebied windmolens houtdijk [AP]
  - 7 Concept van Rijkse Dijken, Building for Nature (materialen onder water)
  - 8 Ritbaan in het water
  - 9 Energiepomp bij Ketelbrug of energieopwekkende brug [ap]
  - 10
  - 11
  - 12
  - 13
  - 14
  - 15

- ### Biodiversiteit
- Welke ideeën heb je hier over?
- 1 Biodiversiteit is wettelijk een apart thema L.o.v. natuurwet
  - 2 Kruidtuin op dijk (afgeleid op de juiste beheerform -> niet alles in 1 keer kaal, toplaag hier op afstemmen)
  - 3 (nu hier uw antwoord in)
  - 4 Zonne-acties aanleggen met land water overgangen
  - 5 (strategisch) aandacht voor lokale 'vignettes' voor biodiversiteit, ook een aparte vereniging Swifterbant.
  - 6 Denk nu over andere soorten van bebouwing (anders dan gras), rekening houdend met klimaat (verdrogting)
  - 7 concept van Rijkse Dijken, Building for Nature (materialen onder water)
  - 8 ritbaan in het water
  - 9 Koppelen Houtdijk - (soortenrijk) qua natuur [AP]
  - 10 Vooroever ontbreken
  - 11 Versterking natuurgebied bij Ketelbrug (AP) (is nu erg sabbat)
  - 12
  - 13 Koppelen bestaande natuurgebieden binnendijks [AP]
  - 14 Versterking vooroever [AP]
  - 15

- ### Natuurwaarden
- Welke ideeën heb je hier over?
- 1 Luistertijd tussen Ketelbrug en knik in de dijk (habitat duikweelden)
  - 2 Kijk naar mogelijkheden bij behaver binnendijks natuurgebieden (binnen randvoorwaarden paal (soort)meer)
  - 3 Connectie binnendijks/buitendijks voor veldvogels
  - 4 Zandige vooroever (soortmeer Ordebrongels, stams, etc.) + natuurlijke elementen stranden voor mens en vogels
  - 5 hoog strandstrook bij Ketelbrug uitbreiden met strand en reizenland
  - 6 (binnendijks) van de dijk structureel aanleggen, Dijk is nu verbinding voor (binnendijks) zandgebied (buitendijks)
  - 7 kwelzone binnendijks vochtig houden of vochtiger maken: orchideeën, waterplanten, etc.
  - 8 binnendijks gebied combineren met kustzones (vogels, vissen, etc.), let op voor combinatie met vogels (gehaltemolens)
  - 9 kans voor achteroever bij voormalige vloedijk (voorbeeld Koppelpolder)
  - 10 herstel vloedijk op (soort)meer
  - 11 PWS belangrijke factorzie kijk ook naar de brug die naar Ketelhaven gaat.
  - 12
  - 13 Ontwikkeling bedrijventerrein veel barrières voor fietsers (fietsendons)
  - 14 Koppelen natuurgebieden (verbinding swifterbant-dijkchaam)
  - 15
  - 16 Versterken profiel buitendijks

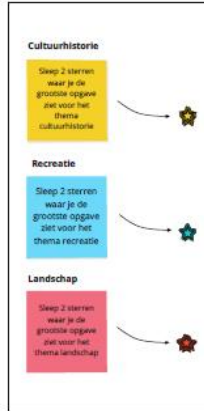
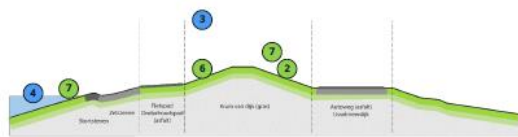
Opdracht 1: prioriteren

algemeen

1. geen buitendijse energie oplossingen
2. eerst kijken of (zonne-energie) in bestaand stedelijk netwerk een plek kan krijgen
3. Energie clusteren aan bestaande (energie) infrastructuur -> niet uitstroden als haagslag
4. Natuurwaarde creëren dmv vooroever om interessant landschap te creëren

Instructies Dwaarsprofiel

- 1) Zoom in op het plaatje en wacht.
- 2) de resolutie past zich automatisch aan aan het zoomniveau.
- 3) zoom weer uit.
- 4) Dubbelklik op de tekst om in te vullen

Opdracht 2: kansen

Cultuurhistorie	Recreatie	Landschap
<p>Welke ideeën heb je over de inrichting van de dijk op het gebied van cultuurhistorie</p> <p>De sluitsteen moet meer uitliggen en een meer prominente plaats</p> <p>Inpassen van industrie en haven op verstandige wijze met respect voor natuur. Groen gehaltemolens op de dijk of salud. De omgeving is natura 2000</p> <p>Informatiepunten die het verhaal van Flevoland vertellen en rustpunten (bijv. bankje, beleving vd route)</p> <p>Gouden regels (soort)meergebied (Palmboom/Van Esteren) goed meenemen en doorzetten</p> <p>Klokkenwag als startpunt om te wandelen of fietsen versterken. Fietsnetwerk sluit ook aan op Klokkenwag</p> <p>Veel cultuurhistorie in dit gebied (o.a. Swifterbant cultuur)</p> <p>verhaal van historie vertellen, ruimte voor educatie</p> <p>Hergebruik grond bij sterven in de Nederlandse Houw, Poort Oostvaardersplassen Lelystad Nationaal Park Nieuwland Zand en dijenken, Warande aantal infrastructuur projecten, Laan van Nieuwland, Afslag 9 A6, Flevokust ontwikkeling rondom bedrijventerrein.</p>	<p>Welke ideeën heb je over de inrichting van de dijk op het gebied van recreatie</p> <p>Meer wandelmogelijkheden direct bij het water</p> <p>doorontwikkeling houtboekstrand ontwikkelmogelijkheden toeristisch recreatieve bedrijvigheid</p> <p>Verbinding (soort)meer met Zuigerlaas</p> <p>onderdeel langaafstand fietsroute - rondje Zuiderzeeronde uitbreiden. Route Nieuwland (ANWB route). Doorfiets route beoerwerk NOP - Lelystad)</p> <p>Inrichting fietspad op de dijk, minimale breedte 3 meter. Gehele track. Vlakke ondergrond</p> <p>ruimte om te blijven ondernemen - herca op het strand, jachthaven - kustwiel - functieverbreding mogelijk bij jachthaven.</p> <p>wedstond bij houtdijk: niet ook in kustwijk. Dus geen moedzak om dit ook bij de (soort)meer te doen</p> <p>Vluchthaven bij Ketelbrug, (vm) drukte met boten</p> <p>interessante rustpunten creëren, leuk is om te slenteren</p> <p>Beleving vanaf de af ook belangrijk.</p> <p>Te smalle paden, irritatie bij fietsers</p> <p>rustpunten, uitkijpunten, schapen op de dijk</p> <p>een strandstrook met daarnaast moerasovergang naar de dijk.</p> <p>Over de lengte gespreid denken aan verbinding met rustige vormen van recreatie</p>	<p>Welke ideeën heb je over de inrichting van de dijk op het gebied van landschap</p> <p>De dijk moet groen blijven</p> <p>Inrichting (soort)meer vooroever, recreatief aantrekkelijk maken, steppingtones.</p> <p>dilemma: vooroever vs. economische ontwikkeling Flevokust jachthaven en winterstalling riviercruises</p> <p>Je kunt zonnepanelen ook mooi inpassen in de natuur, zonder dat het lelijk hoeft te worden. Aan polderkant van de dijk, kijk ook naar panelen en kabelsbedradingen</p> <p>vooroever aantrekkelijk voor toeristen ook ontstaan dilemma ko bedrijvigheid/economische ontwikkelingen</p> <p>riverduinen in het landschap</p> <p>De dijk zijn profiel te laten houden</p> <p>Kruin van de dijk niet hoger, maar breder</p> <p>groene dijk, geen harde bekleding</p> <p>Oog voor rivierduinlandschap</p> <p>Als landschapelementen laag blijvend struikgewas/bomen dat geschikt is voor 'zweel natuur' alsook comfortabel is voor fietsers.</p> <p>afwisselende landschapelementen</p> <p>Gien strakke vooroever.</p> <p>Vooroever zijn geschikt om variatie aan te brengen</p> <p>(soort)meer als natuur corridor</p> <p>vogels vleeuwen insecten plant</p> <p>verbinding met rulle bodem</p> <p>investeren in kwaliteit, dit is een besparing op kosten later in beheer</p>

Lokale economische ontwikkelingen en bereikbaarheid

Algemene & overige opmerkingen

1. Moelijk om aan goede klei te komen voor dijkversterking.
2. Lokale grondstoffen gebruiken (duurzaamheidsgedachte)
3. Zettingsproblematiek binnendijks
4. Energie opwekken obv onderstroom
5. Goede vaarverbinding flevokust/ afsluitdijk
6. Energieopslag in het water (bekken in water) lcm vooroever
7. Fietspad wordt geplagd door stenen na storm en overgang voor fietsers bij Klokkenwag met trap over de dijk kan wellicht gemakkelijker (zeker voor zware fietsen een opgave)
8. BKL, OVDD en VNONCV staan voor de belangen van hun leden en betrekken van lokale ondernemers, b.v. door de geplande marktconsultatie

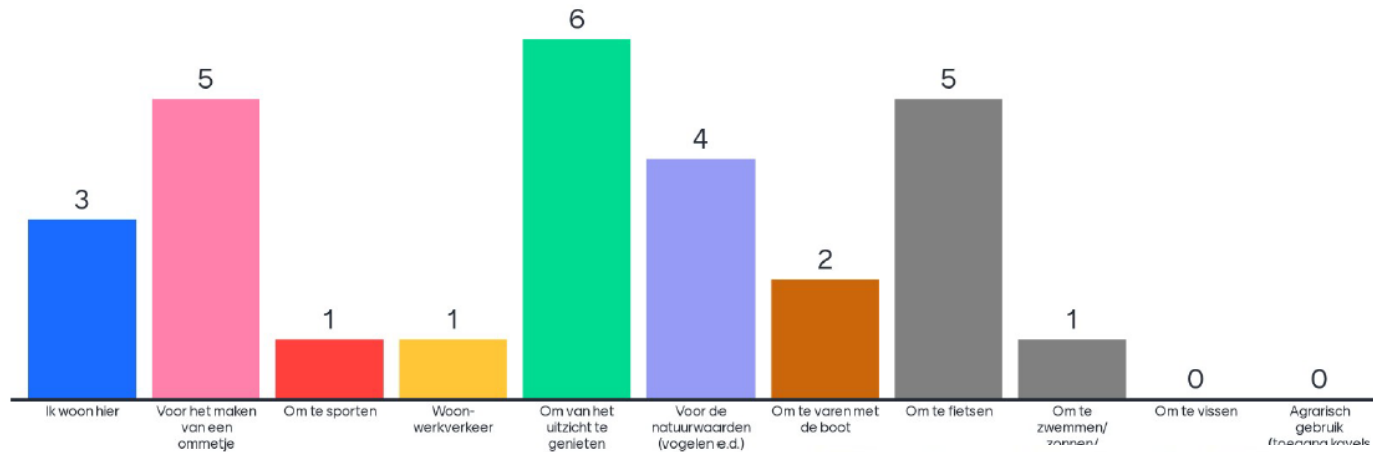
Economie en bereikbaarheid

Welke ideeën heb je hier over?

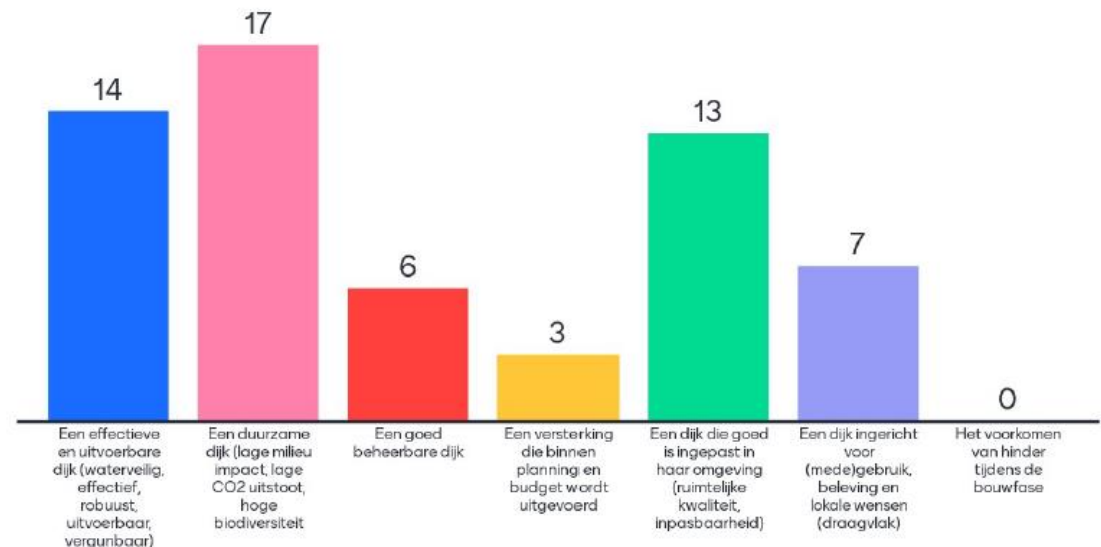
- 1 Emma de Boer: Effecten op de visser) langs het gebied. Finkenplaatsen langs de kust. Vissers krijgen bij het verlie finkenplaatsen niet zomaar een alternatief finkenplaats toegewezen, omdat deze er niet zijn (zie ook maai).
- 2 Dick Feenstra: Bij oplossingen voor bepaalde delen ook rekening houden met bereikbaarheid, b.v. Flevokust en P. Op een aantal plekken dien je wellicht te gaan werken met damwanden.
- 3 Guido Vermeer: Hoe zit het met Flevokust? Overslag vanuit kust naar haven. Hoe borg je hier de recreatieve component?
- 4 Hajé de Jager: Niet alleen kijken naar techniek bij oplossingen, ook out-of-the-box. Energieopwekking lang/op de Aantrekkelijker maken voor recreatie. Educatieve aspecten van waterbeheersing. Mogelijkheden voor sport/veer woonconcepten.
- 5 Pieter Cassà: Kniepunten tussen wandelaars (houtboekstrand) en fietsers => landschappelijk aantrekkelijker n
- 6 Pieter Cassà: Met de buurtbus zou het gebied weer een betere aansluiting kunnen krijgen (thv Parkhaven) >> Rou 2019: 12.239 mensen vervoerd.
- 7 Willem van Dijk: Er gaat nu water door de dijk heen, zorg dat dat erdoor blijft gaan. Veel meer beheer mechanisch hand.
- 8 Willem van Dijk: Dijk is op een grondverbetering gebouwd, als je daarbuiten gaat, dan rekening houden met zetti
- 9 Willem van Dijk: Uneke dijk! Mensen vanuit de A6 naar de dijk trekken (dichtbij) Ketelbrug, horecapunt, aantreks
- 10 Rin van Keulen: Houd rekening met toegankelijkheid dijk. Buitendijse haven en binnendijks gebied (verhoging) n problemen als de heilingbanen bij Flevokust moeten worden aangepast
- 11 Rin van Keulen: Rekening houden met thixotropie.
- 12 Rin van Keulen: Het sluitgat meenemen in versterking, plaatselijke verslapping ondergrond.
- 13 Rin van Keulen: Aandacht voor dikstrepes 'zwarte strepen op het asfalt' (illegale straatbaas)
- 14 Gert van der Horst: Overleg met lokale ondernemers, b.v. door de geplande marktconsultatie

Waarom kom je op de IJsselmeerdijk?

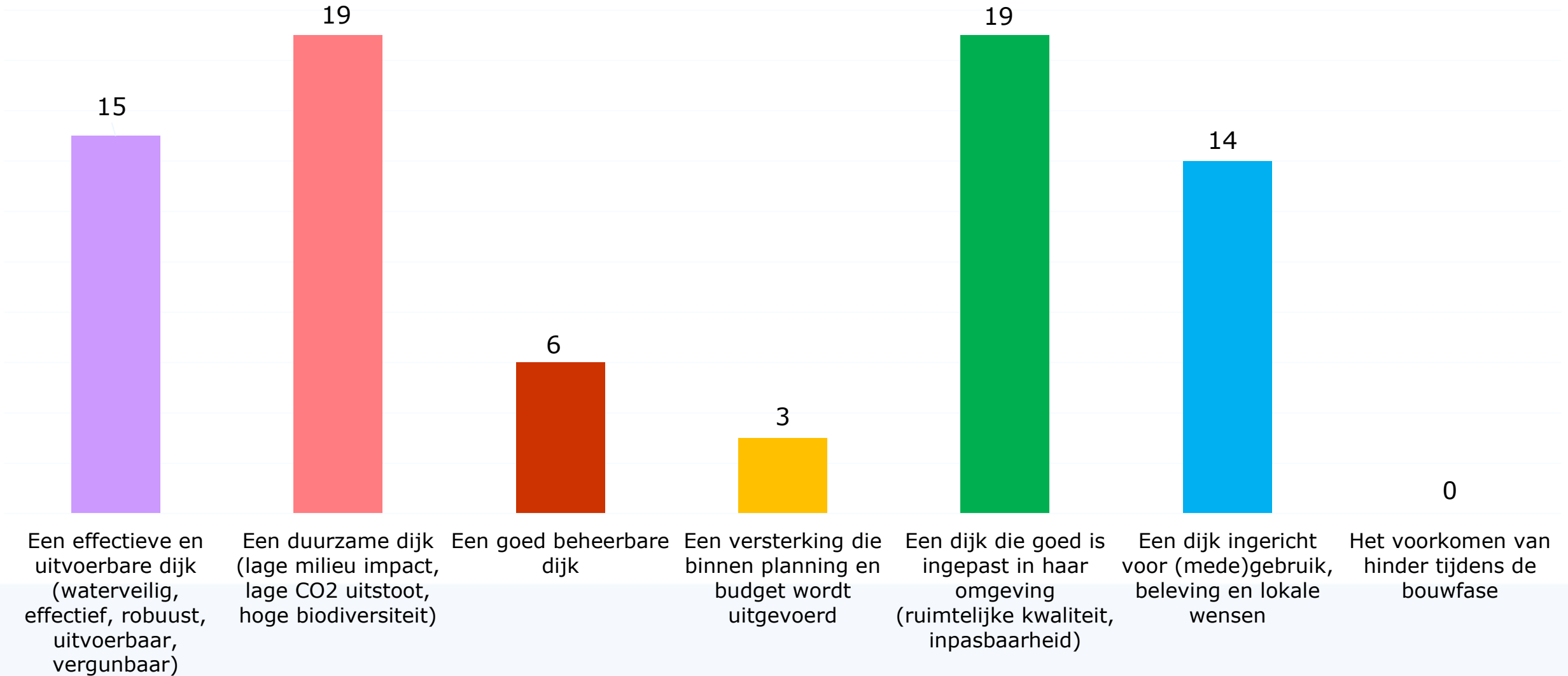
Output: Mentimeter stellingen

Bij de uiteindelijke oplossing voor deze dijkversterking, spelen een aantal aspecten een rol. Welke aspecten vindt u het belangrijkste?

Belangrijke aspecten in afweging uiteindelijke oplossing

-> input voor afwegingskader bouwstenen en alternatieven

Welk beeld hebben we nu?

- IJsselmeerdijk veel gebruikt voor:
  - Wandelen en fietsen
  - Beleving van het uitzicht
  - Beleving van de natuurwaarden
- Belangrijkste ontwikkelkansen:
  - Natuurwaarden verhogen
  - Fiets- en wandelpadennetwerk uitbreiden
  - Versterken van de kustzone Lelystad

Thema's

1. Recreatie	}	24 november 2020, 11 deelnemers
2. Cultuurhistorie		
3. Landschap		
4. Energie	}	16 december 2020, 29 deelnemers
5. Biodiversiteit		
6. Natuurwaarden		
7. Lokale economische ontwikkelingen	}	28 januari 2021, 14 deelnemers
8. Bereikbaarheid		

1. Recreatie

- Veel gebruikt om te fietsen en voor het maken van een ommetje
- Zowel de beleving van het uitzicht als de beleving van de natuurwaarden wordt zeer gewaardeerd
- Fietspad rondje Zuiderzee uitbreiden
- Startpunt Klokbekerweg verbeteren, rustpunten, uitkijkpunten
- Verbinding met Zuigerplasbos
- Wandelmogelijkheden aan het water creëren,
- Doorontwikkeling Houtribhoekstrand, los knelpunt wandelaars-fietsers op
- Strandoksel Ketelbrug uitbreiden met strand en rieteilanden, voor fietsroute: kijk ook naar de brug naar Ketelhaven
- Aandacht voor: fietspad wordt geplaagd door stenen na een storm
- Zorg dat inrichting zo is dat ongewenst gebruik wordt geweerd en gewenst gebruik eenvoudig mogelijk wordt gemaakt

2. Cultuurhistorie

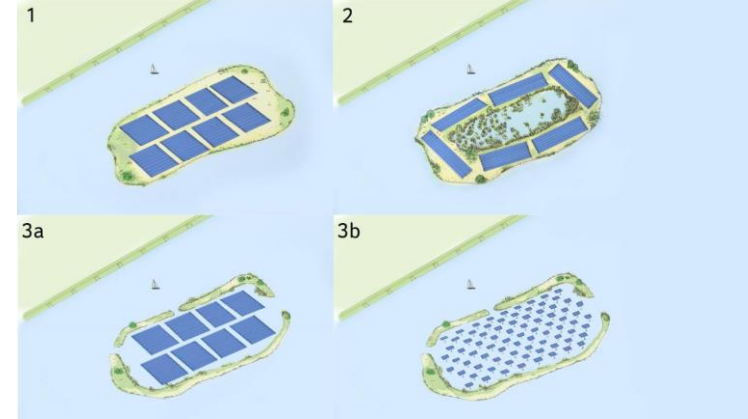
- Geschiedenis van de polder, verhaal van de dijk terug laten komen,
- Sluitstuk meer uitleg en prominentere plaats (houd rekening met plaatselijk verslapping ondergrond)
- Swifterbantcultuur en rivierduinenlandschap
- Educatieve aspecten -> laat werk van het waterbeheer zien

3. Landschap

- Gouden regels IJsselmeergebied goed doorleven (Palmboom/Van Eesteren)
- Beleving van deze dijk uniek, ook vanaf de A6 mogelijk maken
- Wens dat dijk groen blijft
- Afwisselende landschapselementen, diversiteit aan structuren aanbrengen
- Laag blijven struikgewas/bomen – ook geschikt voor natuur en voor fietser

4. Energie

- Energieneutraal werken
- ZonPV in of op dijkbekleding
- Zorg voor een mooie inpassing zonnepanelen
- Energieopwekking bij A6
- Meekoppelen op hoogspanningsnetwerk
- Luwte en zonne-energie combineren door zonne-atollen
- Aquathermie in Lelystad
- Energie opwekken o.b.v. onderstroom, energieopslag in het water i.c.m. vooroevers (bekken in water)
- Meeste kans wordt gezien om energieopgave binnendijks te combineren (en niet op het water, grens of op kruin)

5. Biodiversiteit

- Kruidenrijke grasmatten met passend beheer
- Houd rekening met andere soorten bekleding dan gras, ook gezien klimaatveranderingen en droogte
- Aandacht voor lokaal 'eigenaarschap' biodiversiteit (bijv. agrarische vereniging Swifterbant)
- Meeste winst te behalen: op IJsselmeer en op nat/droog-overgang van de dijk

6. Natuurwaarden 1

- IJsselmeerdijk als natuurcorridor (vogels, vleermuizen, insecten, planten), dijk als doorlopende ecologische verbinding
- Zandige vooroevers in IJsselmeer, ook recreatief aantrekkelijk maken en gebruik vooroevers om variatie aan te brengen
- Verzachten profiel buitendijks, zachte land/water overgang
- Concept van Rijke Dijken, Building with Nature toepassen
- Rifballen in het water
- Luwtedam tussen Ketelbrug en knik in de dijk (habitat duikeenden)
- Strandstrook met moerasovergang naar de dijk
- Over de lengte gespreid vogelkijkschermen realiseren

6. Natuurwaarden 2

- Verbinding water en achterland, koppelen bestaande gebieden binnendijks (Kamperhoek, Zuigerplasbos)
- Kijk naar peilbeheer natuurgebieden – natuurlijk peil à la Oostvaardersoevers
- Verbreding met rulle bodem
- Kwelzone binnendijks vochtiger maken t.b.v. orchideeën, watersnip, e.d.
- Mogelijkheden vismigratie
- Binnendijks struwelen aanleggen t.b.v. trekkende vogels
- Windmolengebied combineren met luwtezones (vogels, vissen)
- Achteroever bij voormalige visvijver (voorbeeld Koopmanspolder, Andijk)

7. Lokale economische ontwikkeling

- Ontwikkelmogelijkheden toeristisch recreatieve bedrijvigheid
- Inpassen industrie en haven met respect voor de natuur
- Ruimte om te blijven ondernemen, horeca op het strand, jachthavens functieverbreiding
- Aandacht voor fuikenplaatsen langs de dijk,
- Herstel viskweek IJsselmeer
- Houd rekening met toegankelijkheid dijk, aandacht voor hellingbanen – buitendijkse haven Flevokust en binnendijks gebied
- VNONCW, Bedrijfskring Lelystad en OVDD zien kansen in het betrekken van lokale ondernemers bij de werkzaamheden

8. Bereikbaarheid

- Dilemma's: veilig fietsen/wandelen <-> ontwikkelingen Flevokust, jachthavens en winterstalling riviercruises,
- Dilemma: ontwikkeling vooroevers i.r.t. ontwikkeling Flevokust, jachthavens en winterstalling riviercruises
- Vluchthaven bij Ketelbrug (i.v.m. drukte boten)
- Aandacht voor bereikbaarheid Parkhaven, Flevokust
- Ontsluiting Parkhaven verbeteren, o.a. route buurtbus

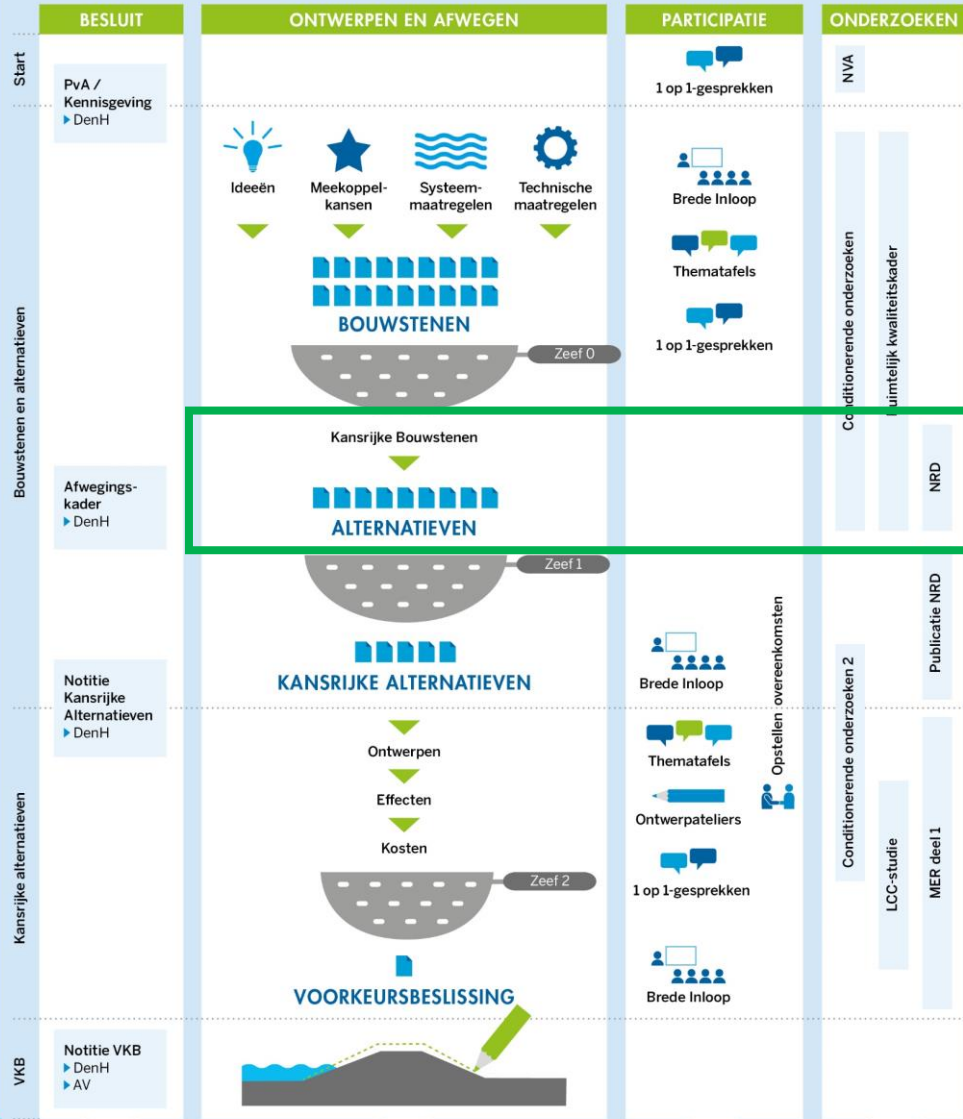
(Her)gebruik materialen

- Kijk naar ontwikkelingen binnen Lelystad voor hoogwaardig hergebruik grond
- Materialen gebruiken die uit afval worden geproduceerd
- Wees je bewust dat het moeilijk is om aan goede klei te komen voor de dijkversterking

Overig

- Investeer in kwaliteit, dat is een besparing op kosten later in beheer
- Gaat nu water door de dijk heen, zorg dat dat zo blijft.
- Dijk is op grondverbetering gebouwd; als je daarbuiten gaat, houd rekening met zettingen
- Wees je bewust van illegale straatraces
- Wees je bewust van zettingsproblematiek binnendijks

VERKENNINGSFASE

Deze opbrengst is input voor de bouwstenen. Met die bouwstenen bouwen we nu kansrijke alternatieven.

Tijdens een Brede Inloopbijeenkomst horen we graag wat u van de kansrijke alternatieven vindt!

PLANUITWERKINGSFASE

PROJECTBESLUIT